

Goede vooruitzichten voor biologische melkveehouders

Stabiliteit troef bij biozuivel

Waar de melkprijs op de reguliere zuivelmarkt behoorlijk op en neer golft, is in de biologische sector stabiliteit troef. De biologische melkveebedrijven groeien wel, maar (lang) niet zo hard als de gangbare bedrijven. De afzet van biozuivel stijgt langzaam maar gestaag, er is sprake van een prettige krapte.

Toen in 2013 de gangbare melkprijs als een raket omhoog schoot, krabden sommige bio-boeren zich wel even achter de oren. Hadden ze zo hard geijverd voor de ont koppeling van de gangbare melkprijs, krijg je dit... De gangbare prijs ging tussen maart en december met 9,50 euro per 100 kilo melk omhoog, de biologische prijs steeg 'slechts' 7,50 euro,

waardoor het verschil met gangbaar kleiner werd.

Het afgelopen jaar kwamen de kaarten echter heel anders te liggen. De prijs voor gangbare zuivel kwam in 2014 onder druk; dit was een gevolg van overproductie op de wereldmarkt en het wegblijven van Chinese inkopers die erachter kwamen dat ze te veel

voorraad hadden ingekocht. Ter illustratie: tussen januari en december 2014 duikelde de gangbare garantieprijs van FrieslandCampina van 43 euro naar 30,75 euro, een daling van 12,25 euro.

Over diezelfde periode bleef de bioprijs van FrieslandCampina nagenoeg stabiel, comfortabel schurkend tegen de 50 euro-grens

Biomelk in Nederland

Nederland telt volgens het CBS in 2014 361 biologische melkveehouders. Samen zijn zij goed voor 150 miljoen liter melk. Gemiddeld hebben ze 68 melkkoeien per bedrijf. Bij de biologische leveranciersvereniging EkoHolland zijn 125 boeren aangesloten, die samen 55 miljoen liter melk leveren. Een groot deel van die melk gaat naar Vecozuivel; dat verwerkt ruim 35 miljoen liter melk. Ook Arla in Nijkerk (dat jaarlijks 25 miljoen liter biologische melk verwerkt) koopt daarvan een groot deel in bij EkoHolland. Ecomel is jaarlijks goed voor 50 miljoen kilo melk, die voor het grootste deel wordt geleverd door 150 leden/leveranciers van FrieslandCampina. CZ Rouveen verwerkt 15 à 20 miljoen kilo melk, afkomstig van 45 boeren. Kaasmakerij Henri Willig verwerkt 5 miljoen kilo melk van 14 boeren. Aurora (Ven-Zelderheide) zit rond de 6 miljoen liter koemelk, gedeeltelijk van eigen boeren en gedeeltelijk van EkoHolland.

en in het voorjaar zelfs net eroverheen. In januari 2014 werd 49,75 euro genoteerd, in december 48 euro. Gemiddeld een prijs van 49,25 euro, een ongekend hoog niveau. En zo waren alle bioboeren weer heel blij en gelukkig met de ontkoppeling.

Geen grote sprongen

Nederland telt pakweg driehonderd biologische melkveehouders, die samen zo'n 150 miljoen liter melk produceren. Oftewel gemiddeld 5 ton per bedrijf. Ook met het quotumloze tijdperk in het vooruitzicht maakt deze groep boeren geen grote sprongen. „De biologische melkveehouders hebben de afgelopen periode wel wat geïnvesteerd in huisvesting, maar lang niet op zo'n grote schaal als in de gangbare houderij“, weet adviseur Kees Water van Ekopart. Hij begeleidt drie bio-studiegroepen. „Ik verwacht hier ook in 2015 geen grote groei. De biologische melkveehouderij is vanwege de verplichte weidegang namelijk automatisch grondgebonden. De productie zal wel iets uitbreiden, maar niet spectaculair.“ Dat beaamt ook René Cruijssen, voorzitter van de biologische leveranciersvereniging EkoHolland. „We hebben in 2013 een enquête gehouden onder onze melkveehouders. Daaruit bleek dat zij verwachtten zo'n 10 procent te groeien na 2015, tot maximaal 15 procent in 2018. Een gewone, gezonde groei dus. Boeren die stallen zetten voor 400, 500 koeien zijn bij ons niet aanwezig.“

Omschakelaars en starters

Ook vanuit omschakelaars is geen grote toename van de melkproductie te verwachten. De achterliggende periode was de gangbare melkprijs redelijk hoog, waardoor er minder prikkel was om om te schakelen naar bio. Volgens Kees Water zit er niet meer dan een handjevol omschakelaars in de pijplijn. Echte starters – bedrijven die in of na 2015 vanuit het niets beginnen met biologisch melken – zijn er ook. „Maar dan praat je over

bedrijven met 3 à 4 ton melk, die veelal gaan melken in combinatie met natuurbeheer“, aldus Water. „Een enkeling start met 5 tot 7 ton melk.“

De perspectieven voor de nieuwbakken bioboeren zijn in elk geval gunstig. Met een prijsniveau van tegen de 50 cent kun je prima uit de voeten. Gemiddeld betekent dat op elke liter melk ruim 10 cent extra boven op de gemiddelde meeropbrengst van de laatste jaren, aldus Water. „Zo'n hoge melkprijs hebben we nog niet meegekend.“ EkoHolland hanteert sinds de oprichting in 2002 al een eigen melkprijs. „Zowel in 2012 en 2013 als in 2014 zaten we tegen de 50 cent“, pocht Cruijssen.

Afzet

Ook wat de afzet van biozuivel betreft zijn de prognoses positief. Voorzitter Cruijssen van EkoHolland ervaart dat de afzet van biologische melk en kaas elk jaar met een paar procent blijft groeien, met name in de stedelijke gebieden. „Vooral biologische kaas loopt als een speer.“ Ketenorganisatie Bionext beaamt dat biologische kaas en houdbare biozuivel in 2013 bij de snelste groeiers behoorden in de belangrijkste verkoopkanalen. De consumptie van verse biologische melk liet dat jaar een lichte daling zien, een ontwikkeling die volgens Bionext aansluit bij de lichte daling van de totale zuivelconsumptie in Nederland.

Ecomel (de biologische divisie van FrieslandCampina) meldt dat de afzet van biologische zuivel in de supermarkten in Nederland de afgelopen anderhalf jaar wel wat onder druk staat. „Het is heel lang goed gegaan, maar nu zie je toch dat mensen als gevolg van de economische crisis voor een deel weer terugkeren naar gangbaar“, zegt manager marketing en sales Edwin Crombags. „In de natuurvoedingswinkels groeit de afzet wel, maar dat kanaal is te klein om de teruggang bij de supers te compenseren.“ Om die reden wil de biologische sector het concept biologische zuivel doorontwikkelen, om meer onder-

scheidend te zijn (zie kader Doorontwikkelen concept biologische zuivel).

Volop perspectief

In Nederland mag de afzet dan iets onder druk staan, in heel West-Europa is er sprake van krapte op de markt, waardoor de bioprijs toch mooi in de benen blijft. „In omringende landen als Engeland en Duitsland is er een forse toename van de vraag“, aldus Crombags van Ecomel. „Vier jaar geleden zat Engeland op hetzelfde punt als waar Nederland nu zit, maar die markt is weer opgekrabbeld en daar trekt de vraag nu weer aan.“

Ketenmanager Maurits Steverink van Bionext heeft goede verwachtingen voor de lange termijn. „Zeker als we de bio-promotie weer goed gaan oppakken.“ Denemarken is tien jaar eerder dan Nederland begonnen met de vermarkting van biologische zuivel in het supermarktkanaal; daar heeft bio nu een aandeel van 30 procent in de zuivelomzet, vertelt hij. Datzelfde niveau is in Nederland op termijn ook haalbaar, aldus Steverink: „Ik zie geen reden waarom dat niet zou kunnen.“ René Cruijssen van EkoHolland is eveneens juichend over de marktontwikkelingen. „Wij zetten jaarlijks 45 miljoen liter af, vooral in Nederland. Maar we kunnen er zeker nog wel 10 tot 20 miljoen liter biologische melk van Nederlandse boeren bij hebben“, zegt hij. „Die hoeveelheid kopen we nu al bij, vanuit Engeland, Frankrijk, België en Duitsland. En in China is de vraag ook groot. Daar gaat nu nog maar mondjesmaat wat naartoe, via Vecozuivel, puur omdat wij niet meer melk kunnen leveren. De vraag is er absoluut wel.“ De toekomst ziet er wat Cruijssen betreft dan ook heel goed uit. „Er is volop perspectief. Ook voor 2015 ben ik alle melk nu al kwijt. Ondanks de crisis loopt bio gewoon lekker door.“ ■

Doorontwikkelen concept biologische zuivel

In het zuivelschap heeft biologische zuivel steeds meer concurrentie gekregen, omdat er over de hele zuivellinie sprake is van vergroening en een groei in natuurlijke en ambachtelijke concepten. Dat zegt ketenmanager Maurits Steverink van Bionext. „Na enkele jaren forse groei in biozuivel is er een evenwicht ontstaan in de markt. De sector moet nu de volgende stap zetten en zich sterker profileren op het gebied van duurzaamheid in combinatie met ambachtelijk en puur natuur, om onderscheidend te blijven. Daarom neemt Nederland

nu het initiatief om het biologische zuivel-concept door te ontwikkelen, met aanvullingen bovenop de wettelijke EU-eisen.“

Melkveehouder Peter de Nooij uit Ouderkerk aan de Amstel (NH) is namens de vereniging De Natuurweide betrokken bij de doorontwikkeling van het biologische zuivelconcept. „Wat wij doen, is het op Nederlandse schaal finetunen van de EU-regels“, vertelt hij. „In de EU-regels wordt bijvoorbeeld niet omschreven hoeveel dagen en hoe lang een koe moet weiden. Dat willen

we nader vastleggen. Daarnaast willen we ook aanvullende normen op thema's als biodiversiteit, energie, en het gebruik van diergeneesmiddelen. Wij willen bijvoorbeeld naar een maximale dierdagdosering van 0,75.“ De Nederlandse biozuivel wordt voor zo'n 80 procent in Nederland afgezet. „Met meer concrete normen kan de sector zich nog beter onderscheiden. Ook hebben we hiermee als sector zelf een instrument in handen om beter in te kunnen spelen op de wensen van maatschappij en consument“, aldus De Nooij.